

Mikkelin kaupunki

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Toimintakertomus 2024

MIKKELI

Sisällysluettelo

Palvelusuunnitelman toteutuminen, talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat.....	3
Strategiakortit	4
Suoritetaulukot	9
Talous	12
Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	13

Palvelusuunnitelman toteutuminen, talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Lautakunta vastaa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja tuottamisesta. Lautakunta luo edellytyksiä ja toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta, esiopetusta ja perusopetusta lapsille ja nuorille. Lukiokoulutuksen tarkoituksena on tukea opiskelijoiden kasvamista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille työelämän, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Lautakunta tukee lasten, nuorten ja aikuisten edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä henkiseen että fyysiseen hyvinvointiin.

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Yhdyspintatyöllä ja yhteen sovittavan johtamisen keinoin on edelleen luotu ja vahvistettu uusia yhteistyörakenteita ja monitoimijaisia toimintamalleja mm. Etelä-Savon hyvinvointialueen, kolmannen sektorin, oppilaitosten ja kaupungin omien toimijoiden välillä. Lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen on ollut yksi kehittämistoiminnan keskeisistä painopisteistä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman arviointi 2022-2023 ja Perhekeskustoiminnan seuranta ja arviointi hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.6.2024 § 59. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.6.2024 § 60 Etelä-Savon ja Mikkelin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2024-2025.

Mikkelin varhaiskasvatuksessa on 22 kunnallista päiväkotia ja yksi ryhmäperhepäiväkoti. Tämän lisäksi kotona työskentelee neljä perhepäivähoitajaa. Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät avointa varhaiskasvatustoimintaa neljässä päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen filiaalituloista Saksalan päiväkodin Huuhkajat on lakkautettu 1.6.2024 alkaen. Peitsarin päiväkodin filiaali Kujakatit on lakkautettu. Ristiinan alueen perhepäivähoitajat ovat siirtyneet työskentelemään päiväkotiin. Sannan, Saksalan ja Tuukkalan päiväkotien esiopetus on siirtynyt Kalevankankaan, Lähemäen ja Kattilansillan päiväkoteihin. Silvastin päiväkotit on lakkautettu. Tasa-arvoa edistävällä hankerahoituksella työskentelee S2-opettajia, varhaiskasvatuksen opettajia ja hoitajia. Digikehittämiseen on saatu uusi rahoitus ja palkattu digipedagogi.

Mikkelissä on tällä hetkellä 15 peruskoulua, joista viisi on yhtenäiskouluja, joissa opetusta annetaan luokille 1-9. Saimaanportin yhtenäiskoulu aloitti toimintansa 1.3.2024, jolloin entisen Urheilupuiston koulun luokat 7-9 siirtyivät väistötiloista uusiin tiloihin. Urpolan, Moision ja Olkkolan koulut lakkasivat 31.7.2024 ja yhdistyivät Saimaanportin yhtenäiskouluun 1.8.2024 alkaen. Muutto tapahtui kesän aikana. Perusopetusta on kehitetty hankerahoituksen tuella. Kehittämistyön painopisteinä on ollut mm. tunne- ja vuorovaikutuskasvatus, koulunuorisotyö, opetussuunnitelman muutokset, monialainen yhteistyö sekä kerho- ja harrastustoiminta.

Itäisen alueen palveluverkkoratkaisu on valmisteltu ja esitelty päättäjille sekä kuntalaisille. Asia on käsitelty kasvatus- ja opetuslautakunnassa sekä kaupunkikehityslautakunnassa kesäkuussa 2024. Marraskuussa kaupunginvaltuusto päätti, että itäisen alueen varhaiskasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoratkaisun hankesuunnittelu aloitetaan ja että varsinaisten rakennusinvestointien käynnistämisaikakohtaa arvioidaan nykyisten rakennusten kunnan seurannan sekä tulevien vuosien taloudellisen kokonaisnäkymän perusteella.

Mikkelissä toimii yksi nuorten lukiokoulutusta antava yksikkö Mikkelin lukio, joka tarjoaa alueensa nuorille valtakunnallisesti tarkasteltuna laadukasta, monipuolista ja laaja-alaista opetusta. Mikkelin lukiossa on toteutettu monipuolista opintojaksotarjontaa lähiopetuksena. Keväällä 2024 seuraavan lukuvuoden opintojaksotarjottimen suunnittelussa on otettu huomioon lukiokoulutuksen säästötavoitteet tarkentamalla ryhmäkokoja. Hanketoiminnassa on keskitytty lukiokoulutuksen laatutyöhön, kansainvälisyysosaamisen vahvistamiseen ja oppimisen tukeen. Lukion erityisopettaja siirtyi vuositöaikaan 1.8.2024. Aikuislukiokoulutus on keskitetty Otaviaan NettiLukioon ja Otavan Opiston aikuislukioon, ja kahden tutkinnon lukio-opetus on järjestetty 1.8.2022 alkaen Mikkelin lukiossa.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Lautakunnan toimintatuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion 590 000 euroa. Toimintakulut alittuivat lähes 347 000 euroa. Näin ollen toimintakate, 95 054 400 euroa, parani alkuperäiseen talousarvioon verrattuna noin 937 000 euroa.

Lautakunnan hallinnon toimintatuotot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 6 000 euroa ja toimintakulut alittuivat noin 25 000 euroa. Hallinnon toimintakate, 414 700 euroa, parani näin ollen noin 31 000 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Varhaiskasvatuksessa toimintatuottoja saatiin arvioitua enemmän. Kotikuntakorvauksia ja oppisopimuskoulutuskorvauksia saatiin 102 000 euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Tuet ja avustukset ylittivät 30 200 euroa. Maksutuotot eli päivähoitomaksut jäivät 138 500 euroa alle alkuperäisen talousarvion. Muut tuotot ylittivät 5 500 euroa. Toimintatuotot ylittivät kokonaisuudessaan 60 900 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Varhaiskasvatuksen toimintakulut muodostuivat noin 167 300 euroa alkuperäistä talousarviota heikommiksi. Varhaiskasvatuksen henkilöstökulut alittivat alkuperäisen talousarvion noin 648 000 euroa. Palveluiden ostoihin käytettiin 1 327 600 euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Tämä ylitys koostui lähinnä palvelusetelikuista. Aineista, tavaroista ja tarvikkeista säästy 112 200 euroa. Avustuksista säästy noin 431 000 alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Vuokrat alittuivat lähes 6 000 euroa ja muut toimintakulut noin 36 500 euroa. Varhaiskasvatuksen toimintakate, 36 531 300 euroa, muodostui noin 228 000 euroa alkuperäistä talousarviota heikommaksi.

Perusopetuksessa toimintatuottoja saatiin selvästi arvioitua enemmän. Kotikuntakorvauksia saatiin 300 100 euroa arvioitua enemmän. Myös muita tukia ja avustuksia (lähinnä hankerahoitusta) saatiin 159 000 euroa enemmän. Lisäksi vuokratulot ylittivät 39 200 euroa ja muut tuotot 72 200 euroa. Kaiken kaikkiaan perusopetuksen toimintatuotot ylittivät 602 900 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna.

Perusopetuksen toimintakulut alittuivat noin 307 400 euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Perusopetuksen palkkakulut ylittivät 308 700 euroa. Henkilösivukuluista kuitenkin säästy merkittävästi (mm. eläkevakuutusmaksuista ja työtömyysvakuutusmaksuista) siten, että kokonaisuudessaan henkilöstökuluja toteutui 297 600 euroa talousarviota vähemmän. Palveluiden ostoihin kului 102 600 euroa arvioitua enemmän ja aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankintaan 92 600 arvioitua vähemmän. Perusopetuksen toimintakatteeksi muodostui 52 790 000 euroa, joka on noin 910 400 euroa alkuperäistä talousarviota parempi.

Lukiokoulutuksen toimintatuotot ylittivät talousarvion noin 42 500 euroa. Toimintakulut alittuivat noin 182 100 euroa. Toimintakate, 5 318 300 euroa, muodostui näin ollen lähes 225 000 euroa alkuperäistä talousarviota paremmaksi. Vuoden 2024 tilinpäätöksen perusteella Mikkelin lukion talous on toteutunut pääosin suunnitelmien mukaisesti, mutta joitakin olennaisia poikkeamia on havaittavissa. Palkkakustannukset olivat hieman arvioitua korkeammat, mikä johtui sijaisjärjestelyistä ja opetusresurssien lisäämisestä tietyillä opintojaksoilla. Määrärahat olivat pääosin riittävät opetuksen ja tukitoimien järjestämiseen. Opetuksen ja henkilöstökulujen osuus budjetista pysyi ennakkoidulla tasolla, ja opiskelijamäärän kehitys vastasi odotuksia. Opiskelijamäärässä tapahtuneet muutokset vaikuttivat jonkin verran rahoitukseen ja resurssien jakautumiseen. Lukion tilojen ylläpidon ja vuokrien osalta on ollut pieniä ylityksiä, erityisesti sähkön ja muiden kiinteistökuusten nousun vuoksi. Opetusvälineisiin ja digitalisaatioon suunnatut investoinnit ylittivät osin alkuperäiset arviot, mutta ne olivat perusteltuja opetuksen kehittämisen näkökulmasta. Kaiken kaikkiaan Mikkelin lukion talous on säilynyt vakaana, ja poikkeamat ovat olleet hallittavissa. Jatkossa kiinnitetään erityistä huomiota kustannustehokkuuteen erityisesti henkilöstö- ja tilakustannusten osalta.

Strategiakortit

1. Kestävästi kehittyvä ja älykkäästi uudistuva Mikkel

Osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla kaupungin toiminta uudistetaan kaupungin taloudellisen kantokyvyn mukaiseksi.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Rekrytoinnissa onnistuminen.	Oikea-aikainen rekrytointi, laaja-alainen osaaminen. /esimiehet	Kasvatus- ja opetushenkilöstön kelpoisuusaste	Varhaiskasvatus 92 % Perusopetus 96 %. Lukiokoulutus 97 %.
Työhyvinvoinnin parantaminen. Tuodaan Mikkelin vahvuudet ja osaaminen selkeästi esiin. Positiivinen viestintä ja uutisointi.	Myönteinen työnantajakuva, työhyvinvoinnista huolehtiminen. /esimiehet ja työntekijät	Pulssi-kysely Sairauspoissaolojen määrä	Pulssi-kyselyn mukaan sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen henkilöstön työhyvinvointi on hieman parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Perusopetuksen opetushenkilöstöllä sairauspoissaoloja 8692 päivää.

			Varhaiskasvatuksen henkilöstön sairauspoissaolopäiviä 9794. Lukiokoulutuksen Pulssi-kyselyn pisteet ovat hieman heikentyneet edelliseen vuoteen verrattuna. Lukiokoulutuksen henkilöstön sairauspoissaolopäivät 204 (594/2023).
--	--	--	---

Ennakoidaan ja reagoidaan väestöön, elinkeinorakenteeseen, kansainvälisyyteen, digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen liittyviin toimintaympäristön muutoksiin.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
<p>Palveluverkko sopeutetaan lapsimäärien muutoksiin (huomioiden koulumatkojen pituudet).</p> <p>Vieraskielisten perheiden varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelujen palveluprosessin kuvaus</p>	<p>Lapsimäärien lasku huomioidaan palveluverkkosuunnitelussa suunnitelmallisesti ja kestävästi. /opetusjohtaja ja varhaiskasvatusjohtaja</p> <p>Vieraskielisten perheiden kotoutuminen Mikkeliin/varhaiskasvatusjohtaja, opetusjohtaja ja kotoutumiskoordinaattori</p>	<p>Euroa/ lapsi</p> <p>Palveluprosessi on kuvattu/ei ole kuvattu</p>	<p>Urpolan, Moision ja Olkkolan koulut ovat lakanneet ja yhdistyneet Saimaanportin yhtenäiskouluun 1.8.2024 alkaen. Huuhkajat ja Kujakatit filiaalit on lakkautettu. Ristiinan perhepäivähoitajat ovat siirtyneet päiväkotiin. Sannan, Saksalan ja Tuukalan päiväkotien esiopetus on lakkautettu. Silvastin päiväkoti on lakkautettu.</p> <p>Oppilas- ja lapsikohtaiset euroa/lapsi-tiedot raportoidaan tilinpäätöksen suorit tiedoissa. Palveluprosessin kuvaus ei ole valmistunut, se on valmistuksessa.</p>
<p>Kansainvälisyyskasvatus, digitalisaatio ja kestävä kehitys huomioidaan opetussuunnitelmassa. Osallistutaan asiaan liittyviin kehittämishankkeisiin.</p>	<p>Tavoitteet opetussuunnitelmassa. /henkilöstö</p>	<p>Kansainväliset tapahtumat, sähköinen oppimateriaali ja järjestelmät ja kestäväan kehityksen suunnitelmat. Arvioidaan lukuvoisuunnitelmissa.</p>	<p>Tavoitteet ja arviointi ovat koulujen lukuvoisuunnitelmissa. Ristiinan yhtenäiskoulun Erasmus+ -hankkeesta myönteinen päätös saatu, mutta digihanke- rahoitusta ei valitettavasti saatu perusopetukseen. Digipolkua on kehitetty mm. digitutoreiden ohjauksella Perttu-työryhmän koordinoimana. Mikkelin lukion Erasmus+ -akkreditointihanke sai jatkorahoituksen 18.6.2024.</p>

Huomioidaan Mikkelin hiilineutraalisuustavoite kestävässä rakentamis-, maankäyttö-, liikenne- ja energiaratkaisuissa.

Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
<p>Energiatohkeat, turvalliset ja laadukkaat koulukuljetukset, julkisen liikenteen toimivuus.</p>	<p>Huolellinen kuljetussuunnittelu. /opetusjohtaja yhteistyössä kuljetussuunnittelun kanssa</p>	<p>Kustannusvaikutus, laatu huomioiden</p>	<p>Koulukuljetukset on hoidettu kasvatus- ja opetuslautakunnassa hyväksytyin Koulukuljetusoppaan linjausten mukaisesti ensisijaisesti julkista liikennettä käyttäen. Waltti-kortti käytössä kaikilla perusopetuksen oppilaila.</p>
<p>Energian säästäminen päiväkotien, koulujen ja toiminnan arjessa.</p>	<p>Energian säästö /henkilöstö</p>	<p>Kulut</p>	<p>Koulujen sähkönkulutus on laskenut useamman vuoden ajan, mutta vuonna 2024 se hieman lisääntyi johtuen mm. väistötilojen määrästä ja siitä, että</p>

			uuteen kouluun siirryttiin vaiheittain.
--	--	--	---

Hyödynnetään digitaalisuuden mahdollisuudet täysimääräisenä kaupungin palvelujen kehittämisessä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Verkko-opintojen hyödyntäminen lukio-opetuksen tarjonnassa.	Jokainen lukiolainen suorittaa vähintään yhden verkko-opinnon lukion aikana. /rehtori	Suoritettu/ei suoritettu	Toteutui hyvin. Osa opiskelijoista suorittaa useita verkko-opintoja.
Verkkokurssien hyödyntäminen henkilöstön koulutuksessa.	Henkilöstö suorittaa vähintään yhden verkkokoulutuksen vuosittain. /esimiehet	Suoritettu/ei suoritettu	Koko henkilöstö suorittaa vuosittain (ainakin) Navisec-tietoturvakoulutuksen – suorituksen seuranta tehdään kehityskustelujen yhteydessä.

2. Osaamisen ja yrittäjyyden Mikkeli

Edistetään alueen yrittäjyyttä, työllisyyttä, olemassa olevien työpaikkojen säilyttämistä sekä uusien työpaikkojen syntymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
MiniMikkeli -oppimiskokonaisuus kaikille 6. luokkalaisille osana toimijuus- ja yrittäjyyspolkua.	Aktiivinen tulevaisuuden toimija. /opetusjohtaja, perusopetuksen rehtorit	Kaikki 6. luokkalaiset osallistuvat MiniMikkeliin.	Toteutui (yhtä ryhmää lukuun ottamatta)
Yrittäjyys- ja liikeideakilpailujen järjestäminen, yritysvierailut ja OpeTET-päivät	Yrittäjyyskasvatuksen osaaminen laajenee, yrittäjyyden näkyvyys lisääntyy. /opettajat ja esimiehet	Toiminnan määrä	Rantakylän yhtenäiskoululla yrittäjyyskasvatuspainotus ja siihen liittyviä valinnaiskursseja.

Panostetaan osaavan työvoiman saamiseen ja osaajien houkutteluun.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Houkuttelevat rekrytointi-ilmoitukset ja monipuoliset rekrytointikanavat	Avoimet tehtävät saadaan täytettyä kelpoisilla tekijöillä/rekrytoivat esimiehet ja palvelupäällikkö	Henkilöstön kelpoisuusaste	Varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuus 92 %, perusopetuksen 96 %, lukiokoulutuksen 97 %.

Vahvistetaan yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulu toimijoiden välistä ja niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Tiedepolun rakentaminen ja kehittäminen varhaiskasvatuksesta lukioon (yliopistokeskus MUC)	Yhteistyö jatkuu ja monipuolistuu. Tiedekasvatus läpäisee kaikki koulutusasteet. /varhaiskasvatus, perusopetus, lukion kehittämistiimi	Toiminnan määrä	Tiedekasvatussuunnitelmaa tehty perusopetukseen ja toteuttaminen etenee vaiheittain.
Koulunuorisotyön kehittäminen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamkin kanssa.	Koulunuorisotyön sisällön ja laadun kehittäminen. /perusopetuksen ja nuorisopalveluiden koulunuorisotyöntekijät ja esimiehet	Koulunuorisotyön osallistumisen kehittämisverkostoon	Perusopetuksen koulunuorisotyö on osallistunut kehittämisverkostoon.

Tuetaan opiskelijoiden alueelle ja alueen yrityksiin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Harjoittelumahdollisuudet TET-harjoittelusta alkaen.	Myönteiset työelämäkokemukset. /rehtorit	Toteutuu/ei toteudu	TET-harjoittelut ovat toteutuneet.
Harjoittelupaikkojen tarjoaminen.	Koulutetun työvoiman riittävyys. /varhaiskasvatuksen esimiehet, rehtorit	Harjoittelujen määrä	Varhaiskasvatuksessa 97 harjoittelijaa vuoden 2024 aikana. Perusopetuksessa 49 harjoittelijaa vuoden 2024 aikana.

3. Mahdollistavat elinympäristöt ja hyvinvointia edistävä toiminta ja palvelut

Alueen hyvinvointi perustuu asukkaiden, yhteisöjen, yritysten, hyvinvointialueen ja kaupungin yhteistyölle sekä vahvaan paikallisuuteen.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Koulujen vetovoimaisuuden ja kouluun kiinnittymisen lisääminen.	Laadukas oppimisympäristö /opetusjohtaja, rehtorit	Pitää koulunkäynnistä, %-osuus kasvaa (kouluterveyskysely)	%-osuus laskenut vuodesta 2021 vuoteen 2023 perusopetuksessa ja lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa kasvanut 2023: 4.-5. lk 72,1%, 8.-9.lk 48,2%, lukio 54,2%, ammatillinen 83,7% Seuraava valtakunnallinen kouluterveyskysely tehdään vuonna 2025.
Luodaan hyvinvointialueen kanssa uudistuneen lainsäädännön mukaiset selkeät ja toimivat monialaiset opiskeluhoillon rakenteet ja toimintakulttuuri, mm. ohjausryhmät ja koulutuksen järjestäjäkohtaisten opiskeluhoiltosuunnitelmien laatiminen.	Kuntakohtainen monialainen ohjausryhmä ja hyvinvointialuekohtainen opiskeluhoillon yhteistyöryhmä toiminnassa ja monialaisten toimintamallien kehittäminen aktiivista. /esiopetus, perusopetus, lukiokoulutus yhdessä muiden toisen asteen oppilaitosten ja hyvinvointialueen kanssa, ml. Lasten ja nuorten Etelä-Savo -hanke	Ohjausryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja niihin osallistutaan aktiivisesti Opiskeluhoilto-suunnitelmat laadittu	Alueellinen opiskeluhoillon ohjausryhmä sekä Mikkelin opiskeluhoillon ohjausryhmä kokoontuvat säännöllisesti ja edustus sovittu. Mikkelin kaupungin oma opiskeluhoiltosuunnitelma hyväksytty kesäkuussa 2024 (Hyvinvointialueen alueellinen opiskeluhoiltosuunnitelma valmistunut vuonna 2023)
KOPPA-kohtaamispaikassa säännöllisesti kaupungin, hyvinvointialueen, järjestöjen ja ev.lut. srk:n järjestämää toimintaa, jota kehitetään yhdessä perheiden kanssa. Aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen koordinoimaan perhekeskuskehittämiseen.	Perhekeskustoimintamallia ja -verkostoa kehitetään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. /varhaiskasvatus, perusopetus	Toteutunut hyvin/ toteutunut osittain/ ei toteutunut	Toteutunut hyvin. Koppa toimii säännöllisesti 3 kertaa viikossa eri toimijoiden vetämänä toimintana. Toiminnan ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti.
Lapsiystävällinen kunta -malli	Lasten huomioiminen päätöksenteossa ja kunnan toiminnassa toteutuu suunnitellusti. /sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue ja asumisen ja toimintaympäristön palvelualue /varhaiskasvatus, perusopetus	Liittyminen toteutui/ei toteutunut	Asian valmistelu on kesken: toimintamalliin ei voinut hakea 2024, seuraavan kerran liittymistä voi hakea keväällä 2025.

Taataan kaupunkilaisille saavutettava palvelurakenne ja –tarjonta sekä edistetään esteettömän ja turvallisen arkiympäristön rakentamista.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Palveluverkkosuunnittelu	Kaikille lapsille motivoiva ja turvallinen varhaiskasvatus ja koulu myös tuen tarpeet huomioiden. /varhaiskasvatus, opetusjohtaja, esimiehet, sivistysjohtaja	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu.

Kehitetään kestävästi monimuotoista, virikkeellistä luonto- ja lähiympäristöä ja hyödynnetään niiden sekä maaseutualueiden hyvinvointivaikutukset.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Luonto- ja/tai retkipäivät lähiympäristössä osa päiväkotien ja koulujen toimintaa	Kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä ja peruskouluissa suunnitellut luonto- ja/tai retkipäiviin/päiväkodin johtajat, rehtorit	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Hyödynnetään toiminnassa läpileikkaavasti kulttuuri, taide, luovat keinot ja liikunta sekä alueen rikas historia ja kulttuuriperintö.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Kulttuurikameli	Kulttuuriin tutustumista varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. /päiväkotien johtajat yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu. Yhteiset tapahtumat suunnitellaan yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa kaikille varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsille.
Kulttuuripolku	Kulttuuripolku mahdollistaa kulttuuritarjonnan kaikille vuosiluokille perusopetuksessa. /rehtorit yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu perusopetuksessa. Kulttuuripolku on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa ja se on hyväksytty osaksi opetussuunnitelmaa.
Liikkuva lapsi -toiminta	Lasten liikkuminen arjessa lisääntyy. /varhaiskasvatus ja liikuntapalvelut	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu.
Liikkuva koulu -toiminta	Liikuntakasvatus, oma tapa harastaa liikuntaa, kokeilukulttuuri, mahdollisuuksia ja puitteita. /rehtorit yhteistyössä Liikkuva koulu -tiimin ja liikuntapalvelujen kanssa	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu. Järjestetty mm. toiminnallisen oppimisen koulutuksia yläkoulujen henkilöstölle lukuvuonna 2023-2024. Hanke-rahoituksella järjestetty kolmeen kouluun personal trainer -toimintaa.
Liikkuva nuori -toiminta	Liikunnanharrastaminen lisääntyy uusia mahdollisuuksia ja puitteita luomalla. /lukio ja liikuntapalvelut	Toteutuu/ei toteudu	Toteutuu osittain mm. urheilukilpailutoiminnassa.

4. Yhteisöllisyys ja osallisuus

Tunnistetaan ja hyödynnetään väestön moninaisuus rikkautena, voimavarana ja elinvoiman lähteenä, osana mikkeliäisyyttä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Lähikouluperiaatteen vahvistaminen.	Tukitoimet lähikouluun. /opetusjohtaja, rehtorit	Toteutuvat/eivät toteudu	Toteutus on edennyt palveluverkkosuunnitelman edetessä. Saimaanportin yhtenäiskouluun on siirtynyt myös erityisluokanopettajia.

Mahdollistetaan vapaaehtois- ja asukasaktiivitoiminta, vertaistuki, omaehtoinen toiminta sekä kokemusasiantuntijuus yhteistyössä kolmannen ja neljännen sektorin kanssa.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Lasten parlamentti ja Nuorisovaltuusto	Toiminta koetaan kiinnostavana ja mahdollistetaan vaikuttaminen. /rehtorit	Toimielimet toimivat	Lasten parlamentti ja Nuorisovaltuusto toimivat.
Neuvottelukunnat	Toiminta koetaan kiinnostavana ja mahdollistetaan vaikuttaminen. /rehtorit	Neuvottelukunnat toiminnassa perusopetuksen kouluissa ja lukiossa	Kaikilla peruskouluilla toimivat neuvottelukunnat. Lukion neuvottelukunta toimii.

Edistetään ryhmiin ja yhteisöihin kiinnittymistä.			
Toimenpide ja toiminnan kuvaus	Tavoite ja vastuu	Mittari	Toteuma 31.12.2024
Tunne- ja vuorovaikutuskasvatus (ns. TuVu-toiminta)	Tuvu-toiminnan vakiinnuttaminen. /varhaiskasvatuksen esimiehet, perusopetuksen ja lukion rehtorit	Joka yksikössä suunnitelma lukuvuosisuunnitelmassa	Varhaiskasvatuksessa toimenpidesuunnitelmat on kirjattu yksiköiden toimintasuunnitelmiin. Perusopetuksessa tuvu-suunnitelmat ovat lukuvuosisuunnitelmissa, joita vuosittain arvioidaan.
Ryhmäytyminen (kohderyhmä uudet opiskelijat)	Ryhmäytymistoiminnan suunnitelmallinen toteuttaminen. /lukion apulaisrehtori ja ryhmänohjaajat yhteistyössä opiskelu- huoltopalvelujen ja koulunuorisotyön kanssa	Toimintasuunnitelma lukuvuosittain	Toteutetaan uusille opiskelijoille lukuvuoden alussa.
KOPPA-kohtaamispaikassa kävijöiden toiveiden kartoitus	Perheiden KOPPA-kohtaamispaikan kehittäminen perheiden tarpeita kuullen. /varhaiskasvatus	Kartoitus tehty ja tulokset käytettävissä kehittämiseen	Kysely toteutunut ja kehittämistoimet ovat työnalla.

Suoritetaulukot

Lukiokoulutus

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
2110 - Lukiot				
aineopiskelijoiden lukumäärä kpl	61,00	70,00	72,00	102,86 %
menot / aineopiskelija €/kpl	-90 472,15	-80 618,57	-77 183,97	95,74 %
opetuskurssien lukumäärä kpl	758,00	690,00	674,00	97,68 %
menot / opetuskurssi €/kpl	-7 280,74	-8 178,70	-8 245,17	100,81 %
varsinaiset opiskelijat kpl	761,00	746,00	735,00	98,53 %
menot / varsinainen opiskelija €/kpl	-7 252,04	-7 564,75	-7 560,88	99,95 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Varsinaisten opiskelijoiden ennakoitua pienempi kokonaisuus johtuu uusien lukiolaisten pienemmästä määrästä. Kahden tutkinnon osalta hyvä yhteistyö Esedun ja Suomen Nuoriso-opiston kanssa on saanut aikaan sen, että kahden tutkinnon opiskelijoiden osalta pitovoima on pysynyt hyvänä. Opetusresursseja on onnistuttu suhteuttamaan opiskelijamäärään

Varhaiskasvatus ja hoidon tuki

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
2211 - Päiväkodit				
asiakkaat kpl	1 117,00	1 107,00	1 061,00	95,84 %
menot / asiakas €/kpl	-14 594,22	-15 308,40	-16 380,44	107,00 %
alle 3-vuotiaat %	21,10	24,90	19,90	79,92 %
erityisasiakkaat %	13,90	13,00	17,10	131,54 %
päiväkotien 3-6v asiakkaat kpl	881,00	831,00	850,00	102,29 %
2370 - Yksityinen päivähoito				
yksityinen päiväkotihoido, asiakkaita kpl	636,00	613,00	638,00	104,08 %
menot / asiakas €/kpl	-9 587,32	-10 582,71	-11 222,75	106,05 %
yksityinen päiväkotihoido, alle 3-vuotiaita %	25,80	26,10	23,70	90,80 %
2400 - Vuorohoito				
asiakkaat kpl	222,00	218,00	216,00	99,08 %
menot / asiakas €/kpl	-18 894,37	-20 872,48	-18 193,75	87,17 %
2410 - Ryhmäperhepäivähoito				
ryhmäperhepäivähoidon asiakkaat kpl	12,00	12,00	13,00	108,33 %
menot / asiakas €/kpl	-15 991,90	-16 533,33	-15 665,79	94,75 %
2430 - Perhepäivähoito hoitajan kodis				
perhepäivähoito hoitajan kodissa, asiakkaat kpl	16,00	16,00	10,00	62,50 %
menot / asiakas €/kpl	-19 191,24	-14 662,50	-15 898,98	108,43 %
2470 - Lasten kotihoidontuki				
kotihoidontuella hoidettavat lapset kpl	320,00	343,00	257,00	74,93 %
menot / hoidettava lapsi €/kpl	-5 165,22	-3 970,85	-5 276,32	132,88 %
2480 - Lasten yksityisen hoidon tuki				
yksityisen perhepäivähoidon tukilapset kpl	44,00	46,00	40,00	86,96 %
menot / asiakas €/kpl	-4 175,05	-4 489,13	-4 544,15	101,23 %
2500 - Esiopetus				
asiakkaat kpl	326,00	331,00	299,00	90,33 %
menot / asiakas €/kpl	-12 587,95	-12 390,63	-12 784,51	103,18 %
erityisasiakkaat %	38,00	29,60	33,80	114,19 %
päiväkodit, pelkässä esiopetuksessa kpl	34,00	40,00	30,00	75,00 %
2570 - Yksityinen esiopetus				
yksityinen esiopetus, asiakkaat kpl	125,00	125,00	119,00	95,20 %
menot / esiopetusasiakas €/kpl	-4 184,30	-4 024,80	-4 652,84	115,60 %
yksityiset päiväkodit, pelkässä esiopetuksessa kpl	4,00	8,00	4,00	50,00 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Päiväkotihoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt. Silvastin päiväkotit, Huuhkajat sekä Kujakatit filiaalit on lakkautettu. Esiopetusta on keskitetty koulualueiden mukaisesti. Yksityisen päiväkotihoidon asiakasmäärä on kasvanut. Uusi keskustan alueen Kieppi päiväkotit on täyttynyt. Vuorohoitoa tarvitsevat lapset vähenevät. Perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on pienentynyt. Kotihoidontuella hoidettavat ja yksityisen perhepäivähoidon lapset ovat vähentyneet. Esiopetuksen ikäluokka on pienentynyt. Syntyvyys alueella laskee.

Perusopetuspalvelut ja iltapäivätoiminta

Vuosi Palvelu	2024			Toteutuma%
	TP -1v	TA	TP	
2610 - Perusopetus				
oppilaita kpl	4 673,00	4 680,00	4 689,00	100,19 %
joista erityistä tukea tarvitsevat oppilaat kpl	536,00	529,00	544,00	102,84 %
menot / oppilas €/kpl	-10 784,53	-10 866,50	-10 720,12	98,65 %
tuntia, koulut h	8 862,00	8 862,00	8 770,00	98,96 %
2900 - Iltapäivätoiminta				
aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistujia kpl	409,00	427,00	373,00	87,35 %
menot / osallistuja €/kpl	-1 817,29	-1 903,51	-2 117,94	111,26 %

Sarakkeessa TA on huomioitu mahdolliset määrärahamuutokset.

Keskeiset tapahtumat kaudella

Saimaanportin yhtenäiskoulu valmistui vuoden 2024 alussa. Sinne muuttivat 7.-9. luokkien oppilaat maaliskuun alussa, jolloin Urheilupuiston koulu lakkasi. 1.-6. luokkien oppilaat siirtyivät uuteen kouluun elokuussa koulun alkaessa, jolloin Moision, Olkkolan ja Urpolan koulut lakkasivat. Ruotsin kielen opetukseen lisättiin valtakunnallisesti yksi vuosiviikkotunti 7. luokille.

Saimaanportin yhtenäiskoulun iltapäivätoiminta siirtyi elokuussa koulun alkaessa kaupungin omaksi toiminnaksi.

Talous

Kasvatus- ja opetuslautakunta	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu ta 2024	TP 2024	TP 2024/ Muutettu ta 2024
Myyntituotot	1 435 714	1 123 900		1 123 900	1 526 616	135,8 %
Maksutuotot	993 199	906 000	1 000	907 000	810 739	89,4 %
Tuet ja avustukset	2 508 744	1 582 800	-100 000	1 482 800	1 706 802	115,1 %
Vuokratuotot	78 747	50 100		50 100	89 298	178,2 %
Muut toimintatuotot	130 481				120 157	
TOIMINTATUOTOT	5 146 885	3 662 800	-99 000	3 563 800	4 253 612	119,4 %
Henkilöstökulut	-55 504 345	-56 375 500	138 000	-56 237 500	-55 301 566	98,3 %
Palkat ja palkkiot	-44 207 532	-44 430 300	113 900	-44 316 400	-44 392 226	100,2 %
Henkilösivukulut	-11 296 813	-11 945 200	24 100	-11 921 100	-10 909 340	91,5 %
Eläkekulut	-9 695 993	-10 357 300	20 100	-10 337 200	-9 767 136	94,5 %
Muut henkilösivukulut	-1 600 820	-1 587 900	4 000	-1 583 900	-1 142 205	72,1 %
Palvelujen ostot	-22 082 791	-22 612 100	-690 400	-23 302 500	-24 002 167	103,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 789 367	-2 108 300	7 500	-2 100 800	-1 904 980	90,7 %
Avustukset	-2 085 453	-2 245 300	400 000	-1 845 300	-1 727 310	93,6 %
Vuokratulut	-16 826 582	-16 234 800	15 000	-16 219 800	-16 258 518	100,2 %
Muut toimintakulut	-111 723	-78 700		-78 700	-113 439	144,1 %
TOIMINTAKULUT	-98 400 262	-99 654 700	-129 900	-99 784 600	-99 307 980	99,5 %
TOIMINTAKATE	-93 253 377	-95 991 900	-228 900	-96 220 800	-95 054 368	98,8 %

Kasvatus ja opetus, hallinto	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu ta 2024	TP 2024	TP 2024/ Muutettu ta 2024
TOIMINTATUOTOT	108 054	100 000		100 000	106 275	106,3 %
TOIMINTAKULUT	-468 077	-545 500		-545 500	-521 012	95,5 %
TOIMINTAKATE	-360 023	-445 500		-445 500	-414 737	93,1 %

Lukiokoulutus	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu ta 2024	TP 2024	TP 2024/ Muutettu ta 2024
TOIMINTATUOTOT	318 873	215 000	1 000	216 000	257 489	119,2 %
TOIMINTAKULUT	-5 642 671	-5 757 900	50 100	-5 707 800	-5 575 832	97,7 %
TOIMINTAKATE	-5 323 798	-5 542 900	51 100	-5 491 800	-5 318 343	96,8 %

Varhaiskasvatuspalvelut	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu ta 2024	TP 2024	TP 2024/ Muutettu ta 2024
TOIMINTATUOTOT	1 785 472	1 301 500	-100 000	1 201 500	1 240 606	103,3 %
TOIMINTAKULUT	-36 850 436	-37 604 700	-180 000	-37 784 700	-37 771 955	100,0 %
TOIMINTAKATE	-35 064 965	-36 303 200	-280 000	-36 583 200	-36 531 349	99,9 %

Perusopetuspalvelut	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu ta 2024	TP 2024	TP 2024/ Muutettu ta 2024
TOIMINTATUOTOT	2 934 487	2 046 300		2 046 300	2 649 241	129,5 %
TOIMINTAKULUT	-55 439 077	-55 746 600		-55 746 600	-55 439 180	99,4 %
TOIMINTAKATE	-52 504 591	-53 700 300		-53 700 300	-52 789 939	98,3 %

Kasvatus- ja opetuslautakunta, irtain omaisuus	TP 2023	TA 2024	TA- muutokset	Muutettu ta 2024	TP 2024	TP 2024/ Muutettu ta 2024
Koltk, koneet ja kalusto		175 000	-40 000	135 000	98 472	72,9 %
Perusopetus		80 000		80 000	54 726	68,4 %
Lukiot		20 000	-10 000	10 000	1 927	19,3 %
Varhaiskasvatus ja esiopetus		65 000	-30 000	35 000	33 293	95,1 %
Koltk, hallinto		10 000		10 000	8 526	85,3 %
Eteläinen aluekoulu, kalustus	505 094	1 150 000		1 150 000	1 134 256	98,6 %

Sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue

Yhteenveto:

Kaupungin hallintosääntö ja sivistys- ja hyvinvoinnin palvelualueen toimintasääntö ohjaavat lautakunnan alaista toimintaa ja päätöksentekoa. Lautakunnan alaisessa toiminnassa noudatetaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjetta. Kuitenkin riskienhallinnan sisäistämässä ”osaksi jatkuvaa arviointia” on tulosyksikkötasolla eroja. Ohjaavien dokumenttien/ohjeistuksen tunteminen, riskien tunnistaminen ja dokumentointi sekä ennakointi on saatava osaksi päivittäistä toimintaa. Sääntöjä ja päätöksiä noudatetaan ja toiminnan tavoitteita toteutetaan ja niitä seurataan säännöllisesti. Taloutta valvotaan ja seurataan vahvistettujen ohjeiden mukaisesti ja siitä raportoidaan lautakunnan kokousten yhteydessä. Taloudelliset vastuut on jaettu siten, että asiantarkastuksesta ja hyväksynnästä vastaavat eri henkilöt. Järjestely on toiminut hyvin. Suurimmat hankinnat on kilpailutettu hankintapalveluiden avulla ja muissa hankinnoissa on noudatettu hankintasääntöä. Sopimukset ovat ajan tasalla, ja sopimusseuranta on järjestetty. Sopimuksia on noudatettu. Henkilökunnan rekrytoinnissa on noudatettu kaupungin voimassa olevia ohjeita. Lakien ja sääntöjen mukaista toimintaa on tarkasteltu normaalin päätöksenteon yhteydessä.

e = Ei sovellettavissa, 1 = Heikosti, 2 = Kohtuullisesti, 3 = Melko hyvin, 4 = Hyvin				
Sisäinen toimintaympäristö ja valvontakulttuuri		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Toiminta-kulttuuri	Ovatko yksikön arvot ja toimintaperiaatteet määritellyt ja toimitaanko niiden mukaisesti?	4	Kaupungin strategiassa ja sen arvokirjassa on määritellyt kaupungin arvot, joita tulee toteuttaa kaikessa toiminnassa. Toiminta perustuu toiminta-kohtiaisiin lakeihin ja asetuksiin sekä varhaiskasvatus-, esiopetus- ja opetus-suunnitelmiin. Lisäksi eräillä tulosalueilla on omaa toimintaa tarkemmin ohjaavia arvoja (mm. kirjastopalvelut, liikuntapalvelut).	Arvojen mukainen toiminta arjen toiminnassa. Arvot kehityskeskusteluihin mukaan.
	Arvostetaanko kehittämiskohteiden tai puutteiden esille tuomista?	3	Avoimuus ja luottamus toiminnan lähtökohtana – kehittämiskohteita ja puutteita uskalletaan tuoda keskusteluissa esille. Kannustetaan kehittymään ja kehittämään toimintaa.	Nostetaan esille kehityskeskustelussa ja tehdään kehittäviä ja korjaavia toimenpiteitä. Seurataan toimenpiteiden toteutumista.
	Puututaanko yksikössä johdonmukaisesti sääntöjen vastaiseen toimintaan?	3	Puututaan, kun epäkohta ilmenee ja tulee tietoon.	Epäkohtien esiintuomiseen tulee rohkaista. Korjaustoimenpiteisiin ryhdytään välittömästi. Esimiehet mukaan esimieskoulutukseen oppimaan ja omaksumaan ohjeistukset ja säännöt.
Toiminnan tavoitteet	Onko yksikölle asetettu tavoitteet ja ovatko ne kattavat?	4	Talousarviossa ja sen käytösuunnitelmassa tavoitteet asetettu. Yksiköt asettavat tavoitteita myös asiakaskyselyissä nousseiden asioiden pohjalta sekä yksikkökohtaisten painotusten mukaan.	Toiminnan ja tavoitteiden seuranta määritellyjen seurantaraporttien yhteydessä.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

	Tukeeko tavoitteenasettelu kaupungin strategiaa?	4	Strategianmukainen toiminta ja tavoitteet talousarviossa -> käyttösuunnitelmat jalkautetaan tulosyksikötasolle.	Strategiakorttiin kirjataan selkeät strategiaa toteuttavat tavoitteet.
	Onko tavoitteiden systemaattinen seuranta järjestetty?	4	Strategiset tavoitteet ohjelmakorteissa, joiden arviointi tehdään seurannan yhteydessä. Lukuvuosisuunnitelmat kouluilla. Kouluterveyskysely kahden vuoden välein, eri toimintojen laatukselyjä tehdään säännöllisesti.	Talousarviovuoden palvelusuunnitelma, strategiakortit ja talousarvio (eurot) käydään jokaisessa yksiköissä läpi.
	Reagoidaanko havaittuihin poikkeamiin?	3	Havaittuihin poikkeamiin reagoidaan.	Reagoidaan ja poikkeamat selvitetään. Vastuiden määrittely.
	Onko palkkiojärjestelmää kytketty tavoitteiden saavuttamiseen?	2	Henkilökohtaisen työsuorituksen arviointi, tva.	Ei ole tulospalkkiojärjestelmää – voisiko olla? HL-arviointia uudistettiin 2024 ja hl-lisää kohdistettiin henkilöille, joilla ei vielä ollut hl-lisää ja joiden pisteet lisään oikeuttivat.
Organisaatio-rakenne	Onko organisaatio-rakenne selkeä ja toimiva?	4	Organisaatio rakenne ok. Esimies-alaisuudet toimivat.	Sihyn eri tehtäväalueilla on alakohtaiset lainsäädännöt, joten tehtäväkohtainen tulosaluejako on edelleen perusteltu.
	Onko tehtävänjaot vastuineen määritelty ja niitä koskeva ohjeistus ajan tasalla?	4	Hallintosäännössä ja toimintasäännössä vastuut määritelty, tehtäväkuvat tehty.	Tehtäväkuvien päivittäminen aika ajoin.
Resurssit	Onko talousarvio oikein mitoitettu suhteessa tavoitteisiin?	2	Jatkuva säästäminen ja leikkaaminen vaikeuttaa pitkäjänteistä kehittämistä, ei jakseta odottaa toimintojen vaikuttavuuden näkyväksi tulemistä. Lasten kasvun ja oppimisen tuen tarpeita ei pystyty ennakolta arvioimaan, tuen resurssoinnin haasteet. Kehittämisesurssia pitäisi olla runsaammin. Yllättävät menot voivat heilauttaa budjettia.	Nykyisellä säästöjen aikakaudella uutta ei voi kehittää, jos jostakin vanhasta ei luovuta – nykyiset resurssit ei riitä olemassa olevan ylläpitämiseen ja rinnalla uuden kehittämiseen/rakentamiseen. Palvelujen laajuus ja laatu sekä tavoitetaso tulee asettaa käytettävissä olevien resurssien mukaiseksi.
	Onko yksiköllä käytössään tehtävien edellyttämä määrä henkilöstöä?	3	Henkilöstöresurssi niukka, rekrytointien ”viivästymisen” aiheuttaa haasteita arjen tehtävistä suoriutumisessa. Kasvun ja oppimisen tuen lainmuutos – resurssin riittävyys? Joissakin yksiköissä äkillinen henkilöstövaje voi tarkoittaa yksikön sulkemista	Rekrytointitarpeita pyritään kartoittamaan entistä aikaisemmin. Sijaisjärjestelyjä tulee kehittää.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

			tai palveluajan supistamista.	
	Onko henkilöstön osaaminen riittävällä tasolla?	3	Täydennyskoulutusta tarjotaan – ammatillinen, sähköisten työkalujen hallinta, sovellukset jne. Koulutuksiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan.	Kehityskeskusteluissa osaamistarpeiden kartoittaminen. Uusien työntekijöiden perehdyttämiseen käytettävä riittävästi aikaa. Perehdytystyökalu käyttöön.
	Ovatko yksiköllä tehtävien edellyttämät toimitilat, laitteet ja tietojärjestelmät?	3	Joissakin tiloissa sisäilmahaasteita. Laitekannan uusimisiin tulisi varata riittävästi resurssia.	Pitkäjänteinen suunnittelu mm. tilojen suhteen. Linjauksia tarvitaan mm. itäisen alueen päiväkotija kouluratkaisu, Taide-museon tilaratkaisu museokokoelmatiloihin, liikuntapalvelujen kaluston huoltorakennukset.
	Onko yksikössä varmistettu, että yksikkö kykenee suoriutumaan ydintehtävistään myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	3	Valmiussuunnitelmat laadittu. Ydintehtävistä suoriudutaan, henkilöstön kuormittuminen poikkeusoloissa.	Lakisääteiset tehtävät tulee hoitaa, joten suunnitelmat päivitettävä tältä osin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin nähden.
Lainsäädäntö ja kaupungin sisäiset ohjeet	Ovatko toimintaa ohjaavat säännöt, määräykset, ohjeet ja päätökset ajan tasalla?	3	Säännöt, määräykset ja ohjeet ovat ajan tasalla.	Vuosikelloon näiden säännönmukainen tsekkaaminen. (Perusopetuksen) hankkeiden arkistointiohjeiden laadinta.
	Tunteeko henkilöstö keskeiset työhönsä vaikuttavat ohjeet ja säännöt?	3	”Suurinpiirtein” tunnetaan – muistettava, mistä ohjeistusta löytyy. Sijaisten kanssa haastetta ohjeisiin ja sääntöihin perehdyttämisessä.	Kaikki esimiehet mukaan mm. esimieskoulutuksiin --> ohjeiden ja sääntöjen jalkauttaminen koko henkilöstölle.
	Miten hyvin yksikkönne on välttynyt viime vuoden aikana kankeilta, virallisessa prosessissa olevilta valituksilta tai oikeustapauksilta	3	Aika-ajoin yksittäisiä valituksia henkilökohtaisiin etuuksiin liittyen (esim. koulumatkaetus, oppimisen tukipalvelut).	Lakien ja asetusten mukainen toiminta.
	Varmistaako johto, että ohjeita ja sääntöjä noudatetaan?	3	Ohjeita läpikäydään esimiestapaamisissa. Silloin kun asioita nousee esille, ohjeista ja säännöistä keskustellaan. Käytännön tilanteissa mm. asiakaspalvelussa toiminnan on perustuttava luottamuikseen.	Itsearviointi, omavalvonta, luottamus.

Riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Riskienhallintamenettelyt	Tunnetteko kaupungin riskienhallintaa ohjaavat dokumentit: johtosäännöt ja toimintaohjeet, sisäisen	3	Yksikkö- ja yksilökohtaisia eroja. Uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttämisessä haastetta.	Intron käyttöönoton perusteiden perehdytyksissä.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

	valvonnan yleisohje ja riskienhallintapolitiikka?			Vuosikelloon näiden säännönmukainen tsekkaus.
	Onko riskienhallinta toteutettu kaupungin riskienhallintaa ohjaavien dokumenttien mukaisesti?	3	Audits-järjestelmä, Falcony	Tehdään yksikkötasolle, päivitettävä aika-ajoin.
	Onko riskienhallintamenettelyt kytketty osaksi suunnittelu- ja ohjausprosesseja?	3	Nostettava vahvemmin esille.	Vuosikelloon tsekkausajankohdan määrittely.
Riskien tunnistaminen	Perustuuko riskien tunnistaminen järjestelmälliseen menetelmään?	3	Varautumissuunnitelma, talousarvion riskien kartointus, Audits, Falcony – näissä yksikkökohtaisia eroja.	Tietojen päivittäminen
	Dokumentoidaanko tunnistetut riskit?	3	Audits, Incy – haasteena ajan riittäminen kirjauksiin.	On tärkeä osa vastaavien päivittäistä työtä – helpottaa ennakointia ja varautumista vastaavanlaisiin tilanteisiin.
	Onko riskien ennakoinnissa onnistuttu?	3	Pääsääntöisesti on onnistuttu. "Sattumat" yllättävät.	Kaikkia riskejä ei pystytä ennakoimaan.
Riskien arviointi	Arvioidaanko tunnistettujen riskien merkitys (todennäköisyys ja vaikutukset) systemaattisesti?	3	Varautumissuunnitelmat, Audits. Ta-asiakirjan yhteydessä päivitetään.	Päivittäminen osaksi vuosikelloa.
Riskeihin vastaaminen	Onko olennaisille riskeille määritelty hallintamenettelyt ja vastuut?	3	Pikkuhiljaa alkaa olla keskeiset kuvattu, Audits.	Varattava riittävästi aikaa.
	Arvioidaanko hallintamenettelyjen kustannuksia suhteessa saatuun hyötyyn?	2	Vakuutusten omavastuu vs. mahdollinen riski.	Tähän tarvitaan yhteinen malli (koko kaup.organiisaatio).
	Onko riskienhallinnan raportointi järjestetty asianmukaisesti?	2	Audits, Falcony, toimintakertomus.	Jokainen tulosalue ja -yksikkö ottaa järjestelmät käyttöönsä.

Valvontatoimenpiteet		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Prosessien kontrollien suunnittelu	Ovatko keskeiset toimintaprosessit ja projektit kuvattu ja dokumentoitu?	3	Vähitellen keskeiset kuvattu	Kaikkien kuvaaminen ja dokumentointi.
	Onko hyväksymismenettely olemassa, ajantasainen ja toimiiko se suunnitellusti (esim. ostolaskut, laskutus, palkat jne.)?	4	On, lautakunnassa vahvistettu (mm. laskut/asiatar kastus ja hyväksyntä, hankkeet). Sijaisjärjestelyt kunnossa.	Vahvistetaan vuosittain (käyttösuunnitelman yhteydessä). Palkat – tasopalkkajärjestelmään siirtyminen, hl-järjestelmän läpinäkyvyys.
	Onko tehtävien eriyttämistarpeet arvioitu ja ovatko vaaralliset työyhdistelmät tiedossa?	3	Tietyissä tehtävissä pari-/ryhmätyöskentely. Kaikissa kriittisissä tehtävissä ei ole "täydellistä" sijaistajaa.	Juoksevista tehtävistä suoriudutaan, mutta pitkät asiantuntijoiden poissaolot aiheuttavat haasteita -> sijaisjärjestelyjen kehittäminen.
	Onko yksikkörajat ylittävien prosessien kontrollit määritelty?	3	Ennakoivaa yhteistyötä pitäisi lisätä yksikköjen, tulosalueiden ja palvelualueiden kesken (mm. kiinteistöjen kunnossapito).	Yhteistyön lisääminen, vastuujaoit ja niiden mukainen toiminta. Sisäisten vuokralaisten/tilojen

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

				käyttäjien huomioista kopiin ottaminen.
Kontrollien toimivuuden arviointi	Onko päivittäisvalvonta osa esimiesten työtä?	3	Yksikkötasolla toimii – tulosaluejohtajat ja palvelujohtajat --> paljon valvottavaa, ei pysty olemaan kaikessa päivittäisessä operatiivisessa toiminnassa mukana/tietoinen.	Merkittävistä poikkeamista tulee tiedottaa esimiestä, joka harkitsee tiedottamista esimiesportaassa eteenpäin.
	Arvioidaanko toimintaprosessin toimivuutta säännöllisesti?	3	Johtoryhmät, tiimipalaverit.	Jatkuva sisäinen arviointi, kehittäminen
	Arvioidaanko olennaisten kontrollien tarpeellisuutta säännöllisesti?	3	Täytyy olla myös luottamusta, että homma pelittää – toimintaa ei voida rakentaa valvonnan varaan.	Ei kai enää ”luottamus hyvä, kontrolli parempi”-mentaliteettia...
Toiminnan seuranta	Seurataanko määrärahojen käyttöä säännöllisesti?	4	Kyllä, tulosvastuulliset seuraavat, lautakuntatasolla seurantojen yhteydessä	Jokainen vastuullinen esimies seuraa säännöllisesti määrärahojensa käyttöä.
	Ovatko täsmäytysrutiinit dokumentoitu, vastuutettu ja seurannassa?	3	Ta-seurannassa tehdään	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Onko taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden seuranta systemaattista?	4	Vastuulliset viranhaltijat	Esimiehen työpöytä keskeisistä mittareista päivittäisseurantaa helpottamaan.
	Varmistetaanko ostopalvelujen laadun sopimuksenmukaisuus?	3	Laatukriteerit täytettävä. Tarvittaessa hyödynnetään hankintapalvelujen asiantuntemusta.	Hankintaosaamisen lisääminen, kilpailuttamisosaamisen lisääminen tarpeen, sopimusten seuraaminen osaksi operatiivista työtä.
	Onko ostopalvelujen hankinnassa ja sopimuksissa huolehdittu kriittisten palvelujen/tuotteiden saannista myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa?	2	Tähän tulee kiinnittää jatkossa huomiota, yhteistyötä hankintapalvelujen asiantuntijoiden kanssa.	Otettava huomioon kaikissa ruusissa kriittisissä sopimuksissa.
	Onko sopimusten seuranta systemaattista ja vastuutettua?	3	Seuranta tehdään, säännölliset seurantapalaverit, yks. palvelutarj. valvonta vastuutettu (esim. yks. vaka).	Vastuuhenkilöiden vaihtuessa huomioitava jatkuvuus.
Tietojärjestelmien kontrollit	Onko tietojärjestelmien kontrollit testattu ja asianmukaisia?	4	Tietohallinto vastaa, yhteistyötä tulosalueiden kanssa.	Tietohallinnon resurssin riittävyys turvattava.
Omaisuuksien hankinta, luovutus ja hoito	Onko omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa toteutunut menetyksiä, arvonalennuksia tai onko jouduttu korvautai muuhun oikeudelliseen vastuuseen?	2	Sisäilmaongelmaiset kiinteistöt --> irtaimen ”vahingoittuminen”.	Vain puhtaita ja terveitä kalusteita tulee hyödyntää uusissa rakennuksissa.

Tiedonkulku ja raportointi		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Raportointijärjestelmät	Onko esimiesten käytössä raportointijärjestelmä, joka tuottaa oikea-aikaisesti seurantatietoa toiminnan kustannuksista?	3	Forecast ok, sisäisten erien ajantasaisuus?	Vaikuttavuuden arviointi, laadun arviointi – tarvitaan näihin työkalut.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

	Tuottaako seurantajärjestelmä tietoa toiminnan laadusta (läpimenoajat, poikkeamat, asiakastytyväisyys jne)?	2	Asiakaskyselyt toimivat, "systeemit" eivät tuota ns. esimiehen työpöytään päivittäisseuranta-aineistoa	Vaikuttavuuden arviointi, laadunarviointi -> työkalut tarvitaan.
Tiedonkulku	Onko tiedonkulku organisoitu ja vastuuhenkilöt nimetty?	3	Aina parannettavaa	Tarvittaisiin palvelualuekohtainen viestintävastaava.
	Perehdytetäänkö uudet työntekijät suunnitelmallisesti?	3	Intro käytössä. Lyhytaikaisten sijaisten perehdyttämisessä haastetta	Intro-perehdyttämisen sovellus käyttöön jokaisessa rekryssä.
	Onko sisäinen tiedonkulku järjestetty siten, että toiminnan ohjauksen kannalta merkityksellinen tieto toimitetaan oikeille henkilöille oikea-aikaisesti?	3	Kyllä, mutta aina on tässä parannettavaa. Merkittävien toiminnallisten muutosten tiedottaminen - luottamushenkilöt ja henkilöstö? Huom. esim. kaupunginjohtoryhmän muistiot informatiivisemmiksi.	Henkilöstön osallistaminen toiminnallisiin muutoksiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. kaupunkiorganisaatio = henkilöstö.
	Onko luotu järjestelmällinen tapa tiedottaa suurelle yleisölle ja kohderyhmille?	3	Tulosalueilla omia somekanavia. Wilma-järjestelmä käytössä, kaupungin viestintä vastaa koko kaupungille tarkoitettua viestinnästä. Aina tässä kuitenkin parannettavaa.	Muistetaan (riittävän) monipuolinen, ennakoiva ja ajantasainen viestintä.
	Onko laadittu suunnitelmat ulkoisen viestinnän toteuttamisesta poikkeustilanteissa?	3	Kaup. viestintä – viestintäsuunnitelma.	Oikea-aikainen tiedonvälitys poikkeustilanteissa organisaation sisällä vastuullisille tahoille.
Tieto-järjestelmät	Ovatko tietojärjestelmät dokumentoituja ja luotettavia?	4	Alkaa olla kohdallaan – kiitos tietohallinnon!	Tietosuoja-asioiden halluunottoon lisää koulutusta.
	Tukevatko tietojärjestelmät päätöksentekoa ja toimintaa?	4	Laatu ja vaikuttavuus?	Laatu ja vaikuttavuus -> työkalut tarvitaan.

Seuranta		Arvio (1-4)	Perustelut, puutteet	Suunnitellut kehitystoimenpiteet
Sisäinen arviointi	Seurataanko toimintaa ja poikkeamia säännöllisesti?	4	Yksikötasolla jatkuva seuranta, poikkeamat raportoidaan – eurot talousseurannassa ja toiminta "isojen" seurantojen yhteydessä	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Analysoidaanko ja hyödynnetäänkö poikkeamaseurannan tietoja?	3	Laadullisiin poikkeamiin tarttuminen mahdollisuuksien mukaan välittömästi. Määrärahopoikkeamat -> mahd. lisätalousarviot	Poikkeamien huomioiminen ja toiminnan vastaaminen poikkeamiin.
	Arvioidaanko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta säännöllisesti?	3	Tehdään säännöllisesti tilinpäätöksen yhteydessä – pitäisi tehdä vaikkapa puolivuositain.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
	Käsitteläänkö sisäisen tarkastuksen raportit ja havainnot säännöllisesti?	4	Tilinpäätöksen yhteydessä	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

Mikkelin kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointimalli

Ulkoinen arviointi	Käsitelläänkö ulkoisten arviointien, tilintarkastajien, EU-tarkastajien ym. raportit säännöllisesti?	3	Sihyn hankkeet, tark.ltk:n nostot.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
---------------------------	--	---	------------------------------------	---------------------------------------